

Bocsa József: Az Isteni irgalmasság és az engesztelés

Előadásomat úgy készítettem el, hogy Faustyna nővér naplójából kikerestem az engeszteléssel kapcsolatos részeket. Megnéztem ezek szövegkörnyezetét, és ezt próbáltam elemezni.

Az első, ami témánk szempontjából különösebb elemzés nélkül is szembetűnik, az Irgalmasság Rózsafüzér fohászai: „Örök Atya, felajánlom neked Szeretett Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak testét és véré, lelkét és istenségét *engesztelésül* bűneinkért és az egész világ bűneiért. Azt mondhatjuk, hogy az egész Irgalmasság rózsafüzér az engesztelésről szól. Mit ismétlünk benne a legtöbbször? Jézus fájdalmas kínszenvedéséért *irgalmazz* nekünk és az egész világnak! Uram irgalmazz, Krisztus kegyelmezz, Uram irgalmazz! A szentmisében is Isten irgalmáért esedezünk. A szentmise Jézus keresztdozatának a megújítása, jelenvalóvá tétele. Az ő élete, szenvedése, kereszthalála engesztelte ki, vagyis békítette össze Istent és az emberiséget. „Jézus Krisztus az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is.” (1 Jn,2,2)

Jézus az, aki engesztelést nyújt a Mennyei Atyának. A napló 200. pontjában ezt olvassuk: „Jézusom, Te kiálltad ezt a szenvedést, hogy engesztelést nyújts Atyádnak.”

Jézus engesztelése az alapvető, a mi engesztelésünk nem más, mint Jézus engesztelésére való hivatkozás, ahhoz való imádságos társulás. Jézust testét és véré, lelkét és Istenségét ajánljuk fel a saját bűneinkért, és az egész világ bűneiért. Csatlakozunk Jézus kéréséhez, hogy a Mennyei Atya irgalmazzon nekünk. Irgalmazzon nekünk személyesen, akik imádkozunk, és azoknak is, akikért, akik helyett imádkozunk. A mi engesztelésünknek a lényege ez a Jézus imájához és áldozatához való közbenjáró társulás, csatlakozás.

Az engesztelés célja Isten irgalmasságának az eljuttatása minél több emberhez annak érdekében, hogy a bűnösök kiengesztelődjenek, vagyis újra szeretetkapcsolatba kerüljenek Istennel és embertársaikkal, akikben Isten jelen van. „Bűnbe esett az ember és bűnét kiengesztelni képtelen” – olvassuk a naplóban (103). Ezt a szeretetkapcsolatot csak Jézus tudta helyreállítani. Az engesztelést Jézus nyújtja, de Faustyna nővér is odaáll áldozatként Isten elé, és minket is erre buzdít, hogy együttesen, minél többen kérjük: Isten irgalmasságában könyörüljön a bűnös emberen.

Miért kell engesztelnünk? Másként fogalmazva, mik azok a bűnök, amik leginkább akadályozzák a szeretetkapcsolatot Istennel és embertársainkkal. A napló különböző helyeiről a következő célokat gyűjthetjük össze:

1. Saját cselekedeteinkért – saját egyenesen bűnös cselekedeteinkért, ill. azokért, amelyek tökéletlenek, nincsenek összhangban Isten akaratával, terveivel
2. A káromlásokért – „Jézusom, engesztelésül a káromlókért, hallgatni fogok, amikor ártatlanul vádolnak, hogy legalább így, részben kárpótoljalak Téged.”
3. A méltatlan szentáldozásokért – „Ma megláttam a Szentáldozásnál, milyen ellenszenvvel közeledik az Úr egy lélekhez. Úgy lép be szívébe, mint egy sötét kamrába – szenvedésre. Bocsánatáért esedeztem s engeszteltem ezért a megbántásért.” (1280)
4. A bizalmatlanságért – „Szeretnék kiengesztelni Téged sok lélek bizalmatlanságáért, akik félnek bizalmukkal megajándékozni Téged... Ó, mennyire vágyom, hogy ismerjék meg a lelkek az Irgalom ünnepét! (505)
5. A választottak bűneiért – amelyek különös fájdalmat okoznak Jézusnak.
6. Az anyaméhben megölt életéért – szinte elviselhetetlenek voltak a fájdalmak, amiket ezért el kellett viselnie a nővérnek
7. Ennyi volt, amit az engeszteléssel kapcsolatban kigyűjtöttem a Naplóból. Összegezve elmondhatjuk, engesztelnünk kell minden bűnért, mindenért, ami bántja Istent. Engesztelnünk és engesztelnünk kell saját cselekedeteinkért, szeretteink és embertársaink bűneiért, és nemzetünk bűneiért.

Hogyan engeszteljünk? Ugyancsak a Napló különböző helyeiről a következő engesztelési módokat gyűjtöttem össze

1. Önmegtagadással, vezekléssel, együttérzéssel – „Ma a Passió alatt megpillantottam a meggyötört Jézust. Fején töviskoszorú, kezében nádszál. Jézus hallgatott. A zsoldosok versengve fáradoztak kínszásán. Jézus semmit sem szólt, csak rám nézett. Erre a pillantásra megéreztem szörnyű kínjait. Mi még csak nem is sejtjük, mennyit szenvedett értünk Jézus keresztre feszítése előtt. Lelkem tele van

- fájdalommal és vágyakozással. Nagy gyűlöletet éreztem lelkemben a bűn iránt. Saját legkisebb hűtlenségem is óriási hegynék tűnik. Önmegtagadással és vezekléssel engeszteltem. Ha a meggyötört Jézust nézem, szívem meg akar szakadni, s azon tűnődöm, mi történik majd a bűnösökkel, ha nem akarnak Jézus szenvedéséből lelki hasznot meríteni." (948)
2. Jézus lelki világában való elmélyedéssel, az ő erényeinek az utánzásával – „Midőn ezen imádságból felemelkedtem, és a térdeplőmhöz mentem, hirtelen megpillantottam Jézust. Olyan volt, mint az ostorozáskor. Kezében egy fehér köntöst és egy zsinórt tartott. A köntössel felöltöztetett, a zsinórt pedig a derekamra kötötte. Betakart egy piros köpennyel, amilyenvel szenvedései idején őt is betakarták, és azonos színű fátylat adott rám. Majd így szólt:... Azt kívánom, hogy merülj el mélyebben lelki világomban, szelíd vagyok és alázatos szívű." (526)
 3. A Jézussal való bensőséges egyesüléssel – csak ő általa, övele és őbenne lehetünk Istennek tetszésére.
 4. Azáltal, hogy egyesítjük minden cselekedetünket Jézus cselekedeteivel – Ezt mondja a nővérnek Jézus: „Imát, böjtöt, önmegtagadást, munkát és minden szenvedést az én imámmal, böjtömmel, önmegtagadásommal, munkámmal és szenvedésemmel fogsz egyesíteni!
 5. Engesztelő szentáldozással – „Beteg voltam, nem vehettem részt a szentmisén. Kis idő múlva megpillantottam a Szűzanyát kimondhatatlan szépségben. Azt mondta: Leányom, imát, imát és újra csak imát kérek tőled a világért és főleg Hazáért. Kilenc napig végezz engesztelő Szentáldozást, s kapcsolódj bensőségesen a szentmise áldozatba. A kilenc nap alatt áldozatként fogsz állni Isten előtt. Mindenhol, mindig és minden időben, akár nappal, akár éjjel, ahányszor felébredsz, imádkozz lelkedben. Lélekben mindig lehet imádkozni." (1934)
 6. A szenvedések elfogadása és felajánlása által, amelyeket Isten megenged életünkben – „Ma péntek van. A szentmise alatt nagy kínokat éreztem a testemben: kezeimen, lábaimon, oldalamon. Ezeket a szenvedéseket a bűnösökért való engesztelésül engedi rám az Úr. Rövid ideig tartanak, de nagyon súlyosak; nem szenvedek többet pár percnél, de a benyomás sokáig tart, és nagyon élénk." (942) – Hány és hány kisebb-nagyobb szenvedés, fájdalom ér bennünket nap mint nap. Mennyi alkalom az elfogadásra és felajánlásra!

Milyen hatásai, eredménye, következményei vannak az engesztelésnek?

1. Mindenek előtt az, hogy megvalósul az engesztelés tulajdonképpeni célja, amiről az elején volt szó: sokan kiengesztelődnek Istennel, helyes szeretetkapcsolatba kerülnek vele, és így megmenekülnek a kárhozattól. Emellett az alapvető hatás mellett van még a Naplóban három nagyon fontos következmény, amely figyelmet érdemel. Az első kettő önmagunk különleges megszentelődését, az üdvösség útján való előrehaladását jelenti, a másik azokét, akiknek Isten különleges szerepet szánt a többi ember üdvözülésében.
2. „Az engesztelés elválaszthatatlan kapcsolatban tart Istennel.” – Sokan panaszkodnak arról, hogy nehezen tudnak imádkozni, szétszórtak, elviszik őket a napi tennivalók. Az összeszedett ima technika kérdése is, lehet jó és rossz technikával imádkozni. De ha gyökerénél reformáljuk meg imaéletünket, akkor az említett problémákat is orvosoljuk. Ne elsősorban saját kéréseinket vigyük oda imádságban az Atya elé, hanem azt, ami Jézus legfőbb célja, a lelkek üdvözítése. Ha azonosulunk Jézus céljaival, behelyezkedünk az Ő lelki világába, ez egyúttal mélyíti az Istennel való kapcsolatunkat is, elválaszthatatlan kapcsolatban tart minket Istennel. Ez külön is szerepel a Naplóban.
3. „Ez a szándék tökéletesíti cselekedeteinket, mert mindaz, amit teszünk, a halhatatlan lelkeket szolgálja” –A papok és szerzetesek a lelkek üdvözítésére, Istenhez vezetésére teszik fel egész életüket. Abban, hogy ők jól végezzék munkájukat, nagyon fontos szerepe van az engesztelésnek. A nővér egyenesen így fogalmaz:
4. A papok szerzetesek ereje az engesztelésből származik – „Rád bízok két, szívemnek igen drága gyöngyöt. Ezek a papok és a szerzetesek lelkei. Értük különösen sokat fogsz imádkozni. Erejük a ti önmegtagadásotokból fog fakadni. Imát, böjtöt, önmegtagadást, munkát és minden szenvedést az én imámmal, böjtömmel, önmegtagadásommal, munkámmal és szenvedésemmel fogsz egyesíteni. Így lesz erejük Atyám előtt.” – Íme, mennyire fontos a papokért, szerzetesekért való imádság!

Sokan nem tudnak ma mit kezdeni Isten haragjával. Pedig a Szentírásban, az egyház hagyományában (Gondoljunk csak a Dies irae-re), Faustyna nővér naplójában, és más engeszteléssel kapcsolatos misztikus írásokban is gyakran esik szó Isten haragjáról. Faustyna nővérnél ilyen kifejezéseket találunk magával az Irgalmasság Rózsafüzérével kapcsolatban: „Ez az ima haragom enyhítésére szolgál” (181) Vagy: „Egy alázatos és szerető lélek imája lefegyverzi Atyám haragját, s levonja az áldások tengerét.” (320) Az 531. pontban az szerepel, hogy „Csillapítsd Isten méltó haragját!” Amikor pedig egyik alkalommal magát a szentáldozásnál engesztelésül ajánlotta fel, azt érezte, hogy ő maga Isten haragjának a tárgya. Így olvashatjuk: „Azt mondtam az Úrnak: „Jézusom, ma mindent a bűnösökért ajánlok fel. Igazságosságod csapása engem sújtsion, és az irgalmasság tengere jusson a bűnös lelkeknek.– Az Úr meghallgatta kérésemet. Sok lélek megtért az Úrhoz, de én haldokoltam Isten igazságosságának a súlya alatt. Éreztem, hogy a felséges Isten haragjának vagyok a tárgya” (927).

Annak a teológiai problémának a megoldására most nem vállalkozom, hogy, mennyiben beszélhetünk Istenben haragról. Csak arra a kettős mércére szeretném felhívni a figyelmet, amit sokan alkalmaznak magánkinyilatkoztatásokkal kapcsolatban. Ha Isten haragjáról olvasnak egy üzenetben, magánkinyilatkoztatásban, ez elégséges oknak számít szemükben arra, hogy megkérdőjelezzék a szóban forgó magánkinyilatkoztatás vagy üzenet hitelességét. De ugyanezen az alapon meg lehetne kérdőjelezni a Szentírás hitelességét is. De ott az exegézis, a szentírás-magyarázat eszközeihez nyúlunk. Nem lennénk igazságosabbak, ha magánkinyilatkoztatások esetén is ilyen részeken inkább az exegézis eszközeihez nyúlnánk? (Csak zárójelben jegyezem meg, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1946-os karácsonyi engesztelésről szóló körlevele szó szerint így fogalmaz, amit első helyen Mindszenty József bíboros írt alá: „A Szűzanya Szeplőtelen Szívét engeszteljük, érdemeinket egyesítsük Mária édesanyánk közbenjáró könyörgésével, ez kedves és *haragcsillapító áldozat* lesz Isten előtt. *Ezt az engesztelést anyai felsőbbbségével kívánja az Egyház, különösen azóta, hogy a fatimai jelenés negyedszázados fordulóján XII. Pius pápa felajánlotta az Egyházat és az emberiséget a Szűzanya Szeplőtelen Szívének.* Ekkor nevezte az Isten anyját a Világ Királynőjének.”)

Az Isten haragjához kapcsolódó alapvető teológiai probléma az engesztelés mibenlétének és szükségességének a kérdése. Miért kellett Jézusnak ilyen kemény árat fizetnie azért, hogy kiengesztelje egymással Istent és a bűnbeesett embert? Anélkül, hogy ennek a tárgyalásába is mélyebben belemennénk befejezésül egy szép idézetet szeretnék kiemelni a Naplóból, amely egyúttal átvezet a következő konferenciához, amelynek egyik színhelye ugyancsak ez a váci Székesegyház lesz egy év múlva. Nevezetesen az 1938-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 75 évfordulójáról való megemlékezés Eucharisztikus Konferencia formájában.

A napló 1747. pontjában ezt olvashatjuk: „Istenem, Ki egyetlen szavaddal sok ezer világot tudnál megváltani. Igazságodnak Jézus egyetlen sóhaja elégtételt tudott volna adni. De Te, Jézusom, tisztán irántunk való szeretetből magad vállaltad a szörnyű szenvedést. Egyetlen sóhajod kiengesztelte volna Atyád igazságosságát, minden szenvedésed, megsemmisülésed, egyedül felfoghatatlan szereteted és irgalmad műve. S mikor elhagytad ezt a földet, ó, Uram, velünk akartál maradni, s itt hagytad saját magadat az Oltáriszentségben, szélesre tárva irgalmasságodat... (A következő szavak mind az Eucharisziáról szólnak!) Mindnyájunkat meghívtál szeretetednek ehhez a forrásához. Itt van irgalmad temploma, tehetetlenségünk gyógyszer. Hozzád, mint élő forráshoz, siet minden lélek. Némelyek, mint a szeretetedre szomjas szarvasok, mások pedig, hogy bűneik sebéit megtisztítsák; s vannak, akiket kimerített az élet, azok új erőt merítenek Belőled. Abban a pillanatban, amikor a kereszten meghaltál, az örök élettel ajándékoztál meg minket. Feltártad legszentebb oldaladat, megnyitva nekünk irgalmad kimeríthetetlen forrását. A legdrágábbat adtad, amid volt: Szíved vérét és vizét. Ez irgalmad mindenhatósága, ebből árad ránk minden kegyelem.”

Jézus keresztáldozatának a megújítás, az irgalmasságnak az élő forrása, tehetetlenségünknek a gyógyszer, sebeinknek a megtisztítója, kimerült erőforrásaink feltöltője, szeretetünk legfőbb csillapítója az Eucharisziában köztünk lévő Jézus. Az Eucharisztia megünneplése lesz a nap egyik lezárása. Hamarosan következik a Szentségimádás. És az Eucharisziának a fontosságára akarja ráirányítani a figyelmet az egy év múlva megrendezendő Eucharisztikus Konferencia is, amelynek nyilvános meghirdetése éppen ez a mai Isteni Irgalmasság Konferencia. Szórolapokat az egyik kinti asztaltól vihetünk magunkkal.